

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА "КИЇВСЬКИЙ МІСЬКИЙ ЛАБОРАТОРНИЙ
ЦЕНТР МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ"**

вул. Некрасовська, 10/8, м. Київ, 04053, тел. (44) 486-22-54, т.ф 486 40 27

E-mail: kmlc@ses.gov.ua, www.kmlc.gov.ua, Код ЄДРПОУ 38518296

17.02.2020 № 392

На № _____ від _____

Директору Департаменту
охорони здоров'я виконавчого
органу Київської міської ради
(Київської міської державної
адміністрації)
Гінзбург В.Г.

Про стан захворюваності
на крапельну групу інфекцій
за 2019 рік в Україні та м. Києві

Повідомляємо Вам, що у 2019 році в м. Києві зареєстровано зниження захворюваності майже по всім нозологіям крапельної групи інфекції за винятком кору, який зріс у 1,8 рази.

Не зважаючи на це, середньоміський показник захворюваності по кору, краснусі, кашлюку та епідемічному паротиту був вищим показника в цілому по Україні.

Дифтерія

У 2019 році зареєстровано 1 випадок захворювання у дорослої особи, яка мешкає в Дарницькому районі м. Києва. Діагноз встановлено клінічно, хвора госпіталізована на 3 добу з моменту захворювання та на 1-шу добу з моменту звернення за медичною допомогою. Дані про щеплення проти дифтерії відсутні. З підозрою на дифтерію було виявлено 7 випадків, які в подальшому зміненні на інші діагнози. У 2018 році випадків дифтерії не зареєстровано.

Бактеріоносіїв токсигенного штаму дифтерії у 2018-2019 роках не було.

У звітному році виявлено 5 бактеріоносіїв нетоксигенного штаму дифтерії (інт. пок. 0,17), у 2018 році - 4 (інт. пок. 0,13). Трьох бактеріоносіїв (1 - гравіс та 2 - мітіс) виявлено при діагностичному обстеженні хворих з ангінами та гострою ЛОР - патологією, 2 (мітіс) - при обстеженні організованих колективів закритого типу з профілактичною метою.

У 2019 році зменшилася на 8,3% кількість хворих на ангіни (5434 випадки, інт. пок. 1,84 проти 5928, інт.пок. 2,0 на 1 тис. населення).

Нижче міського показника зареєстрована захворюваність у Голосіївському (1,13), Дніпровському (1,23), Оболонському (0,92), Печерському (0,84), Подільському (1,27) та Солом'янському (1,06) районах. Самий низький показник зареєстровано у Шевченківському районі (0,86), що у 2,1 рази нижче міського показника.

Захворюваність гострою ЛОР-патологією також зменшилась на 15% (5448 випадків, інт. пок. 1,85 проти 6266, інт.пок. 2,11).

Нижче міського показника захворюваність у Голосіївському (1,47), Дніпровському (1,69), Оболонському (1,56), Подільському (1,20) та Солом'янському (0,93) районах. Самим низьким, як і у попередні роки, виявився

показник у Шевченківському районі (0,27), що у 6,9 разів нижче міського показника.

Низьке виявлення хворих на ангіни та гостру ЛОР-патологію вказує на відсутність епідастороги до дифтерії.

Найкраще організована робота по діагностиці та виявленню хворих ангінами та гострій ЛОР-патології, як і у попередні роки, у Деснянському (2,55 та 3,16) та Святошинському (2,49 та 3,10) районах.

Однією із ланок епідемічного нагляду за дифтерією є імунологічний контроль за станом напруженості імунітету населення до дифтерії.

Результати вивчення колективного імунітету населення м. Києва до дифтерії за 2013-2019 рр.

рік	К-сть обстеж	Питома вага осіб з рівнем імунітету до дифтерії, (МО/мл)		
		0	0,015-0,06 (умовно-захисний)	0,1 та більше (захисний)
2013	478	0	19,9	80,1
2014	368	3,8	25,8	70,4
2015	276	4,0	53,3	42,8
2016	271	9,6	31,4	59,0
2017	276	13,8	32,2	54,0
2018	184	0	33,7	66,3
2019	276	0	10,5	89,5

У 2019 році план вакцинації проти дифтерії, кашлюку, правцю виконано: серед дітей 1-го року життя - на 89,7%, ревакцинації у 18 місяців – на 91,8%, ревакцинації проти дифтерії та правцю у 6 років – на 88,4%, у 16 років – на 98,7%, дорослого населення – на 90,0%.

У останні роки відмічено покращення стану колективного імунітету до дифтерії та виконання плану профілактичних щеплень. Проте, враховуючи накопичення у попередні роки не захищених осіб та не виконання планів профілактичних щеплень, можна очікувати ускладнення епідемічної ситуації та потребує підвищення епідастороги до даного захворювання.

Кашлюк Відбулося зниження захворюваності у 1,3 рази. Міський показник захворюваності перевищив загальнодержавний у 1,4 рази (Україна 5,48).

Всього на кашлюк захворіло 277 осіб (інт.пок. 9,39) проти 371 (інт.пок. 12,52) у 2018 році.

Серед дітей до 17 років зареєстровано 254 випадки (інт.пок. 42,28) проти 347 (інт. пок. 57,85) у 2018 році. Як і в попередні роки, найвища кількість хворих зареєстрована у вікових категоріях 1-4 та 5-9 років –32,5% та 31,0% відповідно.

Незважаючи на те, що кашлюк традиційно відноситься до «дитячих» інфекцій, останніми роками реєструються випадки і серед дорослих (23 випадки проти 24).

Вище міського показника відмічалось захворюваність у Голосіївському, Дарницькому, Деснянському, Оболонському та Подільському районах.

Серед хворих зріс відсоток не щеплених осіб з 65,0% до 67,1% та осіб з невідомим імунним статусом з 5,7% до 6,9%. Більшість дітей до 17 років були не

щеплені через відмову батьків – 91,8%, медичні протипокази – 4,9%, за віком – 3,3%.

Зменшився відсоток бактеріологічно обстежених хворих на кашлюк (з 39,4% до 37,5% у 2019 році) та хворих з бактеріологічно підтвердженим діагнозом (з 4,0% до 1,8%). Діагноз бактеріологічно підтверджено лише по 1 випадку у Голосіївському, Печерському та Подільському районах, 2 - у Дарницькому районі. У решти районів діагноз бактеріологічно не підтверджено у жодному випадку.

Іншими методами (одноразово серологічно та ПЛР) обстежено на кашлюк 174 особи, із них у 170 отримано позитивний результат.

Госпіталізовано 87 осіб (31,4%), із них 36,8% дітей першого року життя.

У звітному році бактеріологічно обстежено з підозрою на кашлюк 483 особи, які тривало кашляли, що на 29,6% більше ніж у попередньому році. Проте, у Оболонському районі не обстежено жодного хворого, у Шевченківському районі обстежено лише 6 хворих, що вказує на відсутність епіднастороги медичних працівників закладів охорони здоров'я вказаних районів та порушення вимог наказу МОЗ України від 15.04.2005 року №169.

Нижче міського показника (9,52) виявлено та обстежено на кашлюк тривалокашляючих хворих у Голосіївському (5,9), Дарницькому (5,5), Деснянському (5,1), Солом'янському (5,9) та Шевченківському (2,7) районах.

У Голосіївському, Деснянському, Дніпровському та Подільському районах не всі тривалокашляючі хворі були дворазово бактеріологічно обстежені на кашлюк., що зменшує можливість виділення збудника та встановлення вірного діагнозу.

Кір

У 2019 році відмічався високий рівень захворюваності, зареєстровано 5380 випадків (інт. пок. 182,3) проти 3045 - у 2018 році (інт.пок. 102,8). Серед дітей - 2350 випадків (інт. пок. 391,2) проти 1248 (інт.пок. 109,1). Відбулося зростання у порівнянні з 2018 роком у 1,8 рази, як серед дорослого, так і дитячого населення.

Міський показник захворюваності у 1,3 рази перевищив загальнодержавний показник (Україна 135,69).

Захворюваність серед дорослих осіб склала 56,3% від загальної захворюваності. Серед дитячого населення найбільша кількість хворих зареєстрована у вікових категорії 5-9 та 10-14 років - 34,3,% та 26,9% відповідно.

Захворюваність на кір за 2019 рік у розрізі районів м. Києва

Назва районів	Кількість випадків всього	Інт. пок. на 100 тис. населення	у т.ч. серед дітей до 17 років	Інт. пок. на 100 тис. дитячого населення
Голосіївський	608	240,1	259	529,0
Дарницький	818	238,1	344	387,5
Деснянський	610	165,0	279	346,8
Дніпровський	794	222,0	358	485,5
Оболонський	512	160,0	211	365,5
Печерський	307	190,6	161	674,3
Подільський	361	176,0	156	358,8
Святошинський	506	147,9	215	289,0
Солом'янський	421	112,0	191	334,8
Шевченківський	443	199,3	176	336,7
м. Київ	5380	182,3	2350	391,2

Перевищення середньо міського показника зареєстровано у Голосіївському (240,1), Дарницькому (238,1), Дніпровському (222,0), Печерському (191,1) та Шевченківському (199,3) районах.

За звітній період госпіталізовано 2682 хворих на кір (49,9% від загальної кількості зареєстрованих хворих), у т.ч. 1054 дитини (19,6% від загальної кількості зареєстрованих хворих та 44,9% від загальної кількості хворих дітей).

Діагноз лабораторно підтверджено у 210 випадках захворювання (3,9%).

Стан щепленості хворих: одноразово щепленими проти кору були 342 (6,4%) хворих, дворазово – 247 (4,6%), не щепленими - 2044 (38,0%) та не мали даних про щеплення – 2747 (51,0%).

Зареєстровано 2 летальні випадки від ускладнень кору серед дорослих (мешканці Дарницького та Дніпровського районів), які не мали даних про щеплення. У 2018 році летальних випадків не було.

У 2019 році зареєстровано 118 спалахів кору, у т.ч. 39 в організованих колективах та 79 у побуті. Під час спалахів постраждало 626 осіб, у т.ч. дітей 480.

Спалахи кору за 2019 - 2018 роки у розрізі районів м. Києва

Райони	2019 рік	Уражено всього осіб	2018 рік	Уражено всього осіб
Голосіївський	13	84	7	33
Дарницький	9	36	6	27
Деснянський	17	100	7	22
Дніпровський	21	118	7	23
Оболонський	11	52	4	13
Печерський	7	45	3	12
Подільський	7	26	5	79
Святошинський	17	80	4	14
Солом'янський	8	36	4	15
Шевченківський	8	49	8	28
м. Київ	118	626	55	266

Найбільшу кількість спалахів зареєстрована у Деснянському, Дніпровському та Святошинському районах.

У 2018 році - 55 спалахів кору, у т.ч. у організованих колективах - 20 та 35- у побуті. Під час спалахів уражено 266 осіб, у т.ч. дітей - 198.

Краснуха

Відмічено зниження захворюваності на 11,3% (63 випадки, інт. пок. 2,14 проти 71, інт.пок. 2,40). Проте, серед дітей до 17 років зросла у 1,5 рази – 21 випадок, інт.пок. 3,50 проти 14, інт.пок. 2,33. Міський показник захворюваності перевищив загальнодержавний показник у 6,5 рази (Україна 0,33).

Як і в минулому році, лабораторно підтверджено лише 2 випадки (3,2% проти 2,8% у 2018р.).

Серед хворих на краснуху відсоток не щеплених осіб склав 81,0%, у 2018 році - 84,5%.

Головною причиною не щепленості хворих дітей була відмова батьків - 66,7%, не щеплені за віком - 33,3%.

Зменшився відсоток госпіталізованих з 12,7% до 1,6% - у 2019 році.

Епідпаротит

Зареєстровано зниження захворюваності у 1,5 рази (42 випадки, інт.пок. 1,42 проти 61, інт.пок. 2,06). Серед дітей – 24 випадки, інт.пок. 4,0 проти 32, інт.пок. 5,34 у 2018 році.

Міський показник захворюваності у 1,6 рази був вищим показника в цілому по Україні (0,90).

Найвищий рівень захворюваності зареєстрований серед дітей віком 5-9 років (28,6%) та організованих дітей і школярів (по 26,2%).

Збільшився відсоток не щеплених осіб з 16,4% до 31,0% у 2019 році.

Зменшилась кількість госпіталізованих - з 23,0% до 11,9% у 2019 році.

Менінгококова інфекція

Відмічено зниження захворюваності у 3,4 рази. Зареєстровано 7 випадків (інт.пок. 0,24) проти 24 (інт.пок. 0,81), в т.ч. серед дітей віком до 17 років 4 випадки (інт.пок. 0,67) проти 20 (інт.пок. 3,33) у 2018 році.

Міський показник захворюваності у 3 рази був нижчим показника в цілому по Україні (0,71).

Всі випадки захворювання мали генералізовану форму перебігу.

У 2019 році, як і в попередньому році, діагноз бактеріологічно підтверджено лише у 2 випадках, виділено менінгокок серогрупи В. Також у 1 випадку (14,3%) діагноз підтверджено методом ПЛР, у попередньому році – 4(16,7%).

Більшість хворих були госпіталізовані на 1-2 добу від моменту захворювання - 85,7%, на 3-6 добу – 14,3%. Від моменту звернення за медичною допомогою всі хворі були госпіталізовані на 1-2 добу.

У 2019 році, як і у попередньому році, зареєстровано 3 летальні випадки від менінгокової інфекції, що склало 42,9% від загальної захворюваності, у 2018 році – 12,5%. Один летальний випадок зареєстровано у 9 - річної дитини з Дніпровського району та 2 – у дорослих осіб з Солом'янського району. У всіх випадках діагноз підтверджено лише бактеріоскопічно, виділено гр.(-) диплококи морфологічно схожі з менінгококом.

У всіх летальних випадках хворі неодноразово зверталися за медичною допомогою до фахівців швидкої медичної допомоги Центру екстреної медичної допомоги та медицини катастроф м. Києва, які встановлювали діагнози: «ГРВІ», «ГРВІ, хронічний бронхіт», що вказує на відсутність епіднастороги до даного захворювання.

За результатами лабораторних досліджень ДУ «Київський МЛЦ МОЗ України» виявлено 28 бактеріоносіїв менінгококу проти 34 - у 2018 році.

Із них, 23 виявлені при проведенні профілактичних обстежень (досліджено 4378 осіб, 0,53% позитивних) та 5 за епідемічними показаннями (досліджено 329 осіб, 1,52% позитивних). За серогрупами переважав поліаглютинабельний менінгокок - 13 випадків, спонтанноаглютинабельний - 8, серогрупи В- 4, С-2 та Х-1.

Захворювань на **гемофільну інфекцію** не зареєстровано, у 2018 році - 1 випадок (інт. пок. 0,03). В Україні виявлено 25 випадків (0,06).

Зареєстровано 42 випадки **гнійних менінгітів** проти 24 у 2018 році. Серед дітей - 21 випадок проти 12.

Етіологія збудника встановлена у 9 випадках (21,4%): пневмокок - 7, стрептокок та стафілокок – по 1 випадку.

Зареєстровано 2 летальні випадки від гнійного менінгіту. Померла дитина 7 місяців та доросла особа. У обох випадках при лабораторному дослідженні виділено *S.pneumoniae*. У 2018 році летальних випадків не було.

Захворюваність на **вітряну віспу** зменшилась на 8,8%. Зареєстровано 12663 випадки (інт.пок. 429,14) проти 13885 (інт.пок. 468,59) у 2018 році. Захворіло дітей - 10809 (інт. пок. 1799,27) проти 11812 (інт.пок. 1969,38).

Найбільша кількість випадків, як і у попередні роки, відмічена серед дітей вікової категорії 1-4 – 26,8% та 5-9 років – 42,1%, організованих дітей – 39,1% та школярів – 38,5%.

Захворюваність на **скарлатину** збільшилась у 1,6 рази. Захворіло 1996 осіб (інт.пок. 67,64) проти 1222 (інт.пок.41,24), у т.ч. серед дітей– 1982 особи (інт.пок. 329,92) проти 1210 (інт.пок. 201,74) у 2018 році. Найбільша кількість випадків відмічена серед дітей віком 1-4 – 32,3% та 5-9 років – 60,3%, організованих дітей – 57,8% та школярів – 33,2%.

На підставі вищевикладеного, з метою недопущення ускладнення епідситуації із захворюваності на крапельну групу інфекцій пропоную:

1. Інформацію викладену у даному листі довести до відома керівників закладів охорони здоров'я.

Термін: негайно

2. Забезпечити:

- Обов'язкове дворазове бактеріологічне обстеження хворих та підозрілих на кашлюк відповідно до вимог наказу МОЗ України від 15.04.2005 року №169 «Про затвердження методичних вказівок з мікробіологічної діагностики кашлюку та паракашлюку».

Термін: постійно

- Проведення серологічної діагностики кашлюку в динаміці відповідно до рекомендацій ВООЗ та листа ДЗ «Український центр контролю та моніторингу захворювань МОЗ України» від 23.04.2014 року №04.8/621. (Проби сироваток повинні бути отримані на початку катарального періоду і приблизно через місяць).

Термін: протягом року

- Відбір та направлення зразків біоматеріалу при підозрі на дифтерію до Центральної референс - лабораторії з діагностики дифтерії ДУ «Центр громадського здоров'я МОЗ України» для комплексного дослідження відповідно до листа ДЗ «УЦКМЗ МОЗ» від 03.03.2016 року №04.8/309.

Термін: не пізніше 3

годин з моменту відбору

Своєчасний відбір та дотримання термінів доставки до вірусологічної лабораторії ДУ "КМЛЦ МОЗ України" сироваток крові з діагностичною метою від хворих з підозрою на кір (при сумнівному діагнозі), від 2 та більше хворих зі спалахів, вагітних жінок з підозрою на кір/краснуху, а також контактних з хворими на кір/краснуху (вимоги наказу МОЗ України від 23.04.2019 року

№954 "Про затвердження Порядку проведення епідеміологічного нагляду за кором, краснухою та синдромом вродженої краснухи").

Термін: протягом року

- Відбір та доставку до вірусологічної лабораторії ДУ "КМЛЦ МОЗ України" 5 зразків сечі, назофарингеальних змивів та сироватки крові (щомісячно) від осіб з підозрою на кір/краснуху.

Термін: не пізніше 3 доби та на 4-7 добу від появи висипки

- Проведення санітарно-освітню роботи з населенням з питань профілактики крапельних інфекцій, особливу увагу звернути на необхідність своєчасного звернення за медичною допомогою та проведення профілактичних щеплень проти інфекцій, які керуються засобами специфічної імунопрофілактики.

Термін: протягом року

В.о. директора

С.П. Чумак